

POGUM

*Bodi pogumen, kot je sonce.
Pri vsej bedi sveta vsako jutro znova vstane.*

PHIL BOSMANS, FLAMSKI DUHOVNIK IN PISATELJ

*Karkoli počneš ali o čemerkoli sanjaš ...
prični. Pogum nosi v sebi genialnost,
trdnost in čudežno moč.*

JOHANN WOLFGANG GOETHE (1749 - 1832), NEMŠKI KNJIŽEVNIK

*Pogum je upor strahu, mojstrsko
obvladovanje strahu, ne odsotnost strahu.*

MARK TWAIN (1835 - 1910), AMERIŠKI PISATELJ

Ne premagamo gore, marveč sebe.

EDMUND HILLARY (PRVI ČLOVEK, KI SE JE POVZPEL NA MOUNT EVEREST)

*Največje ljudi z največjimi idejami
lahko uničijo najmanjši ljudje z
najbolj pritlehnimi idejami.
Ni pomembno, bodi vseeno človek
velikih idej!*

AVTOR NEZNAN

WALDORFSKA ŠOLA, LJUBLJANA

| 67

*Ladje so v pristanu varne,
toda niso zgrajene za ta namen.*

Pogum

Pred mnogimi leti, ko sem delal kot prostovoljec v bolnišnici Stanford, sem spoznal deklenco Lizo, ki je imela redko in hudo bolezen.

Kazalo je, da je njena edina možnost za preživetje transfuzija krvi njenega petletnega bratca, ki je čudežno preživel enako bolezen in razvil potrebna protitelesa. Zdravnik je fantiču razložil položaj in ga vprašal, ali bi bil pripravljen dati svojo kri sestri. Videl sem, da je za trenutek okleval, potem pa je globoko zajel sapo in dejal: »Da, naredil bom to, da rešim Lizo.«

Med transfuzijo je ležal v postelji zraven sestre in se smehljajal, kot smo se vsi navzoči, ko se ji je rdečica vračala na lica. Potem pa je pobledel in nasmeh na licu mu je ugasnil. Ozrl se je k zdravniku in ga s tresočim glasom vprašal: »Bom zdaj takoj začel umirati?«

Ker je bil še majhen, je narobe razumel zdravnika in je mislil, da bo moral sestri dati vso svojo kri.

DAN MILLMAN¹²

68

Pogovorimo se:

- Kaj se je zgodilo? Do kakšnega nesporazuma je prišlo?
- Kaj je bil fantiček pripravljen storiti? Kakšen deček je torej to?
- Vzemimo bolj običajen primer. Spregovorimo o moči in pogumu skozi konkretno situacijo, v kakršni se boste najbrž kdaj znašli:
V parku si z vrstniki. Nekateri začnejo kaditi. Ponudijo tudi tebi. Oklevaš, ne veš, kaj bi, raje ne bi. Pade prva pripomba, smejiijo se ti. »Saj si ne upa,« se nekdo zareži. Kaj zdaj: vzeti cigareto ali ne?
- Kaj je v tem primeru pogumno ravnanje? Vzeti cigareto ali jo zavrniti?
- Kaj je tisti trenutek ugodneje, laže? (Prav gotovo vzeti, saj se bodo nehali norčevati. Teže je ne vzeti, ker je za to potrebna moč; moč, da se jim upreš, da delaš po svojej! Tvegaš, da se ti bodo smejali in da te ne bodo sprejeli.)
- Ampak pravzaprav, ali si želite biti član skupine, ki vas sprejema, samo če delate točno to, kar delajo oni, drugače se norčujejo iz vas? (Vedno obstajajo tudi drugačne skupine, drugačni ljudje.)
- Spomnite se še kakšnega primera, ko je potreben pogum. (Povedati staršem za slabo oceno, povedati prijatelju, da se ne strinjaš z njim, nastopati v javnosti.) Kako se spopadate s takimi izzivi?
- Ali je strah znak, da človek ni pogumen? (Čeprav na prvi pogled morda izgleda tako, to ne drži. Pomembno je le, da deluješ kljub strahu; da narediš nekaj, v kar verjameš, da je prav, kljub temu da te je strah; da torej ne dovoliš strahu, da te vodi ... To je pogum. Na ta način bo strah izgubil svojo moč, na ta način se strahu lahko rešiš.)

Soočenje

Ko sem obiskoval zadnji letnik fakultete, sem moral izbirati med dodatnimi predmeti. Prelezel sem urnik in iskal, kaj bi se jemalo z mojimi prostimi urami. Ko sem zagledal učenje solo petja, nekakšne ure petja, sem pomislil: »Zakaj ne bi stopil iz svojega območja udobja in poskusil?«

Pazil sem, da sem se prijavil za solo in ne za zborovsko petje, saj nisem hotel, da bi me imeli za norca, ko bi pel pred drugimi študenti.

Vse je potekalo v najlepšem redu, dokler mi ni ob koncu semestra profesor petja sporočil pretresljive novice: »Mimogrede, Sean, si se že odločil, s katero pesnijo boš nastopil?«

»Kaj hočete reči?« sem zgroženo vprašal.

»No, da bi dobil oceno, moraš vsaj enkrat zapeti pred drugimi študenti solo petja.«

»Ne vem, če bo šlo,« sem dejal.

»Oh, saj ni nič takega. Zagotovo bo šlo.«

No, zame pa ni bilo tako zagotovo. Ob misli, da bom pel pred skupino, me je obhajala slabost.

»Kako naj se izvlečem iz tega?«

sem tuhtal. Vendar si nisem mogel dovoliti, da bi se izmuznil, kajti v minulem letu sem različnim skupinam predaval o strahu, ki naj ne bi odločal namesto njih ... In zdaj sem se moral sam spoprijeti z njim.

»Pogum, Sean,« sem si ponavljal v mislih. »Vsaj poskusiti moraš.«

Dan, ki sem se ga tako bal, je nazadnje napočil. Ko sem stopil v

sobo poslednje sodbe«, kjer naj bi se zgodil moj debut, sem se ves čas prepričeval: »Pomiri se, Sean. Ne more biti tako grozno.«

Pa je postajalo čedalje bolj grozno. Moj strah je naraščal s spoznanjem, da so med navzočimi predvsem študentje glasbe ali igre. Hočem reči, tisti ljudje so res znali peti. Od malih nog so prepevali v muzikalih in zborih. Moj strah se je še poglobil, ko je prvi študent, ki so ga poklicali, zapel pesem iz muzikala Nesrečniki, in to bolje kot v izvirni broadwajski izvedbi. Bil je izjemen. Pa vendar so si ga navzoči drznili kritizirati. »Tvoja tonaliteta se mi je zdela malce molovska,« se je nekdo oglasil. »O, ne! Kaj bodo mislili o meni?«

»Sean, gremo.«

Bil sem na vrsti. Ko sem stal pred razredom, tri milijone svetlobnih let daleč od svojega območja udobja, sem si vseskozi prigovarjal: »Pogum! Ne morem verjeti, da to počnem. Pogum! Ne morem verjeti, da to počnem!«

»Zapel bom *Na ulici, kjer živiš - iz muzikala My Fair Lady*,« sem izdaval z drhtečim glasom.

Spremljevalec na klavirju je zaigral prve akorde in vse oči so se uprle vame. Nisem si mogel kaj, da ne bi pomislil: »Kako? Kako, za božjo voljo, sem si skuhal to kašo?« Po nasmehih na obrazih, ki so zrli vame, je kazalo, da me jemljejo povsem resno.

»Večkrat sem stopal po tej ulici,« sem izdaval. Še preden sem pripel do druge vrstice, so se izrazi navdušenja na študentskih obrazih trepeče zakrknili. Bil sem tako živčen, da je bilo moje telo togo kot kavbojke, pravkar izvlečene iz sušilca. Iztiskal sem iz sebe besedo za besedo.

Proti koncu pesmi je zelo visok ton. Vedno sem ga stežka dosegel, tudi med vajami, in zdaj sem ga zgroženo pričakoval. Toda tik pre-

den sem ga zapel, sem pomislil:

»Pa kaj, gremo v napad!«

Ne spominjam se, ali sem dosegel tisti ton ali ne. Spominjam se le, da so bili nekateri študentje v taki zadregi, da niso prenesli pogleda name, pa naj so se še tako trudili. Zapel sem do konca in hitro sedel. Tišina.

Nihče ni vedel, kaj naj reče.

»Čudovito je bilo, Sean.«

»Hvala lepa,« sem skomignil z rameni, kakor da bi jim verjel. Toda veš kaj? Čeprav me je doživetje malone pokončalo, sem bil neznanosko ponosen nase, ko sem odšel iz učilnice in sem stopal po praznem parkirišču proti avtomobilu. Navdajal me je mogočen občutek, da sem nekaj dosegel, in sploh mi ni bilo mar, kaj si drugi mislijo o mojem visokem tonu. Preživel sem in bil sem ponosen nase.

Kot je rekel Edmund Hillary, prvi človek, ki se je povzpел na Mount Everest: »Ne premagamo gore, marveč sebe.« Zato naslednjič, ko želiš:

- skleniti novo prijateljstvo,
- zavriniti pritisk vrstnikov,
- prekiniti staro navado,
- razviti novo spretnost,
- poskusiti, da bi te sprejeli v moštvo,
- delati avdicijo za igro,
- prositi za zmenek,
- zamenjati službo,
- sodelovati pri nečem,
- biti ti

ali ko si preprosto zaželiš peti v javnosti ... Naredi to! ... pa čeprav vsi tvoji strahovi in dvomi kričijo: »Zanič si!« »Nič ne bo s tabo!«

»Ne poskušaj!«

Nikoli ne dovoli svojim strahovom, da bi odločali namesto tebe. Sam se odločaj!

SEAN COVEY, SEDEM NAVAD ZELO USPEŠNIH NAJSTNIKOVA

Pogovorimo se:

- Kako razumeš pojem »območje udobja«, ki ga omenja pisatelj na začetku? (To je položaj, v katerem se dobro počutiš, obkrožen si s stvarmi in z ljudmi, ki jih poznaš, ni izzivov, ni strahu. To je sicer prijetna reč, ampak od časa do časa je treba stopiti ven, to svoje območje udobja razširiti, drugače postane dolgočasno.)
- Zakaj se je prijavil k petju, kljub temu da je bil brez posluha in se je bal peti pred drugimi ljudmi? (Da bi stopil iz svojega območja udobja; o tem, da ne smemo dovoliti strahu, da nas vodi, je namreč predaval in vodil delavnice.)
- No, in potem je izvedel, da mora na koncu nastopati pred občinstvom. Kakšne misli so mu rojile po glavi ob tej novici? In kako se je počutil tik pred nastopom in tudi še kasneje, ko je začel peti?
- Med petjem se je zgodilo nekaj pomembnega. Kaj? (Pomislil je: »Pa kaj, gremo v napad!« Sprostil se je, opustil je željo, pokazati se v boljši luči, kot zmore, ampak se je odločil biti to, kar je, in peti tako, kot pač zna. V trenutku, ko človeku to uspe, lahko da zares vse od sebe! Seveda to v njegovem primeru ni bilo kdove kaj, pa kaj! Komu mar? Pomembnejše stvari so na svetu, kot lepo peti.)
- Kako se je odzvalo občinstvo?
- A to mu ni bilo pomembno! Kako se je počutil? (Bil je ponosen, ker je premagal svoj strah, premagal je samega sebe. Ni mu bilo pomembno, kaj so mislili drugi, pomembno mu je bilo, da je naredil korak proti večji meri poguma, moči in samozavesti.)
- Kaj nam govori strah, kakšne misli nam rojijo v glavi, preden se podamo v neznano? (»Zanič si! Nič ne bo s tabo! Ne poskušaj!«)
- Kaj se zgodi, če vedno sledimo tem sporočilom svojega strahu? (Ničesar novega ne poskušamo – ne upamo si najti partnerja (ker nas lahko zapusti), ne upamo si najti prijatelja (ker ga lahko izgubimo), ne upamo se vpisati naprej v šolo (ker nam morda ne bo uspelo), ne upamo iskati boljše službe (ker je morda ne bomo dobili), živimo v večnem strahu, kaj bi se lahko zgodilo!)
- Kaj je glavno sporočilo zgodbe? (Ne dovoli strahu, da odloča namesto tebe, odločaj sam, bodi močnejši od svojega strahu. Nič zato, če se bojiš, da le greš v akcijo!)
- Na list papirja zapiši glavno sporočilo te zgodbe (kot smernico za tvoje življenje) in ga ilustriraj.

70

Domača naloga:

- Še danes naredi nekaj, kar si od nekdaj želiš, pa si nisi nikoli upal, ker te je bilo strah ali sram.
- Če si pretirano ustrežljiv in ne znaš reči ne, stori to še danes ali jutri – prijazno, a odločno. Ob pravi priložnosti seveda.

Na to temo svetujem še:

Richard Bach: JONATAN LIVINGSTON GALEB

Sergio Bambaren: BELA JADRA

Film BILLY ELLIOT